

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ туризму, бізнесу і психології
КАФЕДРА психології і туризму

СИЛАБУС

вибіркової навчальної
дисципліни

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ У ПСИХОЛОГІЧНОМУ КОНСУЛЬТУВАННІ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
С4 ПСИХОЛОГІЯ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
**ПРАКТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший (бакалаврський)
КАФЕДРА	психології і туризму
ФАКУЛЬТЕТ	туризму, бізнесу і психології
ВИКЛАДАЧ	БАБАТІНА Світлана Іванівна кандидат психологічних наук, доцент
СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ	дисципліна професійної і практичної підготовки
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ У КРЕДИТАХ ЄКТС / ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	3 кредити ЄКТС / 90 годин
МОВА ВИКЛАДАННЯ	українська

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Що я вивчатиму?)

Навчальна дисципліна «Арт-терапевтичні методи у психологічному консультуванні» є спеціалізованим курсом, що вивчає теоретичні засади та практичне застосування різноманітних видів арттерапії як інструментів психологічного консультування та психотерапії. Курс охоплює історію розвитку арттерапії, основні теоретичні підходи, діагностичні можливості арт-терапевтичних технік, особливості їх застосування у роботі з різними віковими групами та клієнтськими запитами. Отримані знання та навички є важливими для майбутніх психологів-консультантів, психотерапевтів та інших фахівців, які прагнуть розширити свій інструментарій ефективними та екологічними методами допомоги.

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні та методологічні основи арт-терапії, класифікація арт-терапевтичних методів, особливості їх застосування в індивідуальному та груповому консультуванні, діагностичний та терапевтичний потенціал різних напрямів арттерапії, а також етичні аспекти використання арт-терапевтичних технік.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Чому це потрібно й цікаво вивчати?)

Мета дисципліни: формування у студентів компетентностей щодо теоретичного розуміння та практичного застосування арттерапевтичних методів у процесі психологічного консультування.

Основні завдання дисципліни:

✓ Ознайомити студентів з історією розвитку арттерапії та її місцем у системі психологічної допомоги.

- ✓ Розглянути основні теоретичні підходи, що обґрунтовують ефективність арттерапії (психодинамічний, гуманістичний, когнітивно-поведінковий, міжперсональний).
- ✓ Вивчити класифікацію арттерапевтичних методів та технік.
- ✓ Розкрити діагностичні можливості арттерапії у психологічному консультуванні.
- ✓ Ознайомити з особливостями застосування основних напрямів арттерапії в індивідуальній та груповій роботі.
- ✓ Розглянути особливості застосування арттерапії у роботі з різними віковими групами (діти, підлітки, дорослі).
- ✓ Ознайомити з можливостями використання арттерапії у розв'язанні різних психологічних проблем (травма, стрес, тривожність, депресія, міжособистісні конфлікти, проблеми самооцінки тощо).
- ✓ Розвинути розуміння етичних аспектів використання арттерапевтичних методів у консультуванні.
- ✓ Сприяти формуванню навичок аналізу арттерапевтичного процесу та інтерпретації клієнтських робіт.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(Чому я навчуся на цій дисципліні?)

Після успішного завершення вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- ✓ Історію розвитку арттерапії та її теоретичні основи.
- ✓ Основні теоретичні підходи в арттерапії.
- ✓ Класифікацію арттерапевтичних методів та технік.
- ✓ Діагностичні можливості різних арттерапевтичних засобів.

	✓ Особливості застосування різних видів мистецтва в консультуванні. ✓ Етичні принципи використання арттерапії. ✓ Можливості застосування арттерапії у роботі з різними віковими групами та клієнтськими запитами. ✓ Основні принципи інтерпретації арттерапевтичних продуктів.
КОМПЕТЕНТНОСТІ (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	✓ Застосовувати базові арттерапевтичні техніки в індивідуальному та груповому консультуванні. ✓ Використовувати мистецтво як засіб діагностики психологічного стану клієнта. ✓ Аналізувати процес арттерапевтичної взаємодії. ✓ Інтерпретувати символічне значення арттерапевтичних продуктів з урахуванням контексту клієнта. ✓ Дотримуватися етичних норм при використанні арттерапевтичних методів. ✓ Планувати та проводити арттерапевтичні сесії. ✓ Рефлексувати власний досвід використання арттерапевтичних технік.
ВИДИ ЗАНЯТЬ І ЇХНІЙ РОЗПОДІЛ ЗА ГОДИНАМИ	лекції – 14 годин семінарські заняття – 16 годин самостійна робота – 60 годин
ТЕМАТИКА (ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи арттерапії. Тема 1. Вступ до арттерапії: визначення, історія розвитку, місце в системі психологічної допомоги. Тема 2. Основні теоретичні підходи в арттерапії (психодинамічний, гуманістичний, когнітивно-поведінковий, міжперсональний). Тема 3. Нейробіологічні та психофізіологічні основи впливу мистецтва на психіку.	

Тема 4. Етичні аспекти використання арттерапевтичних методів у консультуванні.

Змістовий модуль 2. Класифікація та діагностичні можливості арттерапевтичних методів.

Тема 5. Класифікація і характеристика основних напрямів арттерапії за видом та формою роботи (індивідуальна, групова).

Тема 6. Діагностичний потенціал арттерапії в консультуванні (малюнок, зображення, колаж). Малюнок як засіб проєкції та комунікації в консультуванні. Техніки вільного малювання, тематичного малювання.

Тема 7. Колаж як метод дослідження внутрішнього світу та інтеграції різних аспектів особистості.

Тема 8. Основні принципи інтерпретації символічного значення кольору, форми, композиції в арттерапевтичному просторі.

Змістовий модуль 5. Арттерапія в роботі з різними клієнтськими групами та проблемами.

Тема 9. Арттерапія в роботі з дітьми та підлітками: особливості застосування, специфічні техніки.

Тема 10. Арттерапія в роботі з дорослими: можливості використання у розв'язанні різних психологічних проблем.

Тема 11. Арттерапія в груповому консультуванні: динаміка групи, специфіка технік.

Тема 12. Застосування арттерапії у роботі з травмою та кризовими станами.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ (РОЗПОДІЛ БАЛІВ І КРИТЕРІЇ)

Розподіл балів між видами навчальної діяльності:

форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
залік	аудиторна та самостійна робота	50
	модульна контрольна робота (МКР)	50
	залік	-

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
40 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
39 і менше	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів
(робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міждисциплінарні та міждисциплінарні зв'язки; активно працює над практичними завданнями
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням; активно працює над практичними завданнями
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання; не включається в роботу над практичними завданнями
«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає або не ознайомлений з рекомендованою літературою, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення; ігнорує роботу над практичними завданнями

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміє самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки

«0» робота не виконана

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60.

Критерії оцінювання **відповіді на заліку:**

критерії оцінювання	шкала оцінювання	
	«зараховано»	«не зараховано»
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. вище);
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у спосіб, визначений у силабусі.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики,
- ✓ з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначені нижче

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись чатом в системі Microsoft Teams.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована, як це передбачено відповідним Порядком відпрацювання пропущених занять.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ Й ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Бендерська, Г. М. (2016). Використання казкотерапії в роботі з особливими дітьми. Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна педагогіка, 2, 24–26.
2. Васьківська, С. В. (2004). Основи психологічного консультування: підручник. Київ. Доступно з <https://www.twirpx.com/file/394644/>
3. Вознесенська, О. (2005). Арт-терапії сім'ї. Психолог. Шкільний світ, 39, 9–14.

4. Вознесенська, О. (2007). Використання арт-технологій в сімейній психотерапії. В В. А. Семиченко, А. П. Чуприков та ін. (Ред.), Простір арт-терапії: Зб. на-ук. ст. (Вип. 1, с. 5-19). Міленіум.
5. Вознесенська, О. Л., Скар, О. М., Бреусенко-Кузнецов, О. А., Деркач, О. О., Мова, Л. В., та ін. (2017). Енциклопедичний словник з арт-терапії (О. Л. Вознесенська & О. М. Скар, За заг. наук. ред.). Видавець ФОП Назаренко Т. В.
6. Вознесенська, О., & Мова, Л. (2007). Арт-терапія в роботі практичного психолога: Використання арт-технологій в освіті. Шкільний світ.
7. Галецька, І., & Сосновський, Т. (2006). Психологія здоров'я: теорія та практика. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка.
8. Глива, Є. (2004). Вступ до психотерапії: навч. посібник. Острог-Київ.
9. Ільченко, І. С. (2013). Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Видавничо-поліграфічний центр «Візаві». (Доступно з <http://chito.in.ua/navchalenij-posibnik-dlya-studentiv-dennoyi-ta-zaочноyi-formi.html>)
10. Ільченко, І. С. (2013). Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Видавничо-поліграфічний центр «Візаві».
11. Калька, Н., & Ковальчук, З. (2020). *Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1.* ЛьвДУВС
12. Колпакчи, О. С. (2016). Арт-терапія: курс лекцій: навч. посібник. БДПУ.
13. Максименко, Д. С. (2020). *Різнокольорове дитинство: ігротерапія, казкотерапія, ізотерапія, музикотерапія.* Центр учбової літератури.
14. Марценюк, М. О. (2020). Терапевтичні можливості бібліотерапії як сучасного методу психологічної допомоги. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*, 31(70), 278.
15. Панок, В., Титаренко, Т., & Чепелева, Н. (2012). Основи практичної психології: підручник. Київ. (Доступно з <https://www.academia.edu/31720115>)
16. Психічне здоров'я в умовах війни: шляхи збереження та відновлення: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 13 жовтня 2023 р.). – Київ: НУБІП України, 2023. - 87 с.
17. Простір арттерапії: єднання у творчій співдії: матеріали XXI Міжнародної міждисциплінарної науково-- практичної конференції (м. Львів, 15–17 березня 2024 р.) / [за наук. ред. О. Вознесенської, В. Волошиної, М. Перун, Л. Подкоритової]. Київ, 2024. – 138 с. <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2024/03/artther2024zb.pdf#page=66>
18. Тараріна, О. В. (2017). Пісочна терапія: практичний старт. Астамір-В
19. Тараріна, О. В. (2018). Практикум з арт-терапії в роботі з дітьми. Астамір-В.

ФОРМИ І СПОСОБИ ПОТОЧНОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма семестрового контролю – ЗАЛІК в усній формі.

Поточний контроль передбачає:

- ✓ оцінювання усних відповідей здобувачів під час семінарських занять;
- ✓ оцінювання позааудиторних самостійних робіт